

VANDAS VÄLFÄRDSPROGRAM 2018–2022

Vanda

Innehåll

FÖRORD.....	3
1 VÄLFÄRDSPROGRAMMET I ETT NÖTSKAL.....	4
2 KOMMUNENS UPPGIFT ATT FRÄMJA VÄLFÄRD OCH HÄLSA	5
3 VÄLFÄRDSARBETET I VANDA	6
3.1 VERKSAMHETSMODELL FÖR VÄLFÄRDSARBETET	7
3.2 REVIDERINGEN AV VÄLFÄRDSPROGRAMSARBETET	9
3.3 VÄLFÄRDSPROGRAMMET SOM EN DEL AV KOMMUNENS BESLUTFATTANDE	9
3.4 FULLMÄKTIGEPERIODENS STRATEGI OCH PROGRAM	11
3.5 ARBETSFÖRDELNINGEN MELLAN PROGRAMMEN SOM VERKSTÄLLER STRATEGIN	12
4 VÄLFÄRDSPROGRAMMET SOM HELHET.....	14
4.1 VÄLFÄRDSPROGRAMMETS UPPGIFT, FÖRVERKLIGANDE OCH UPPBYGGNAD.....	15
4.2 VANDABORNAS VÄLFÄRD.....	15
4.3 VÄLFÄRDSPROGRAMMETS MÅLSÄTTNINGAR OCH ÅTGÄRDER	17
4.4 FÖRVERKLIGANDE, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV VÄLFÄRDSPROGRAMME	19

Liite 1 Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2018–2022

Liite 2 Vantaan ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma 2018–2022

Liite 3 Vantaan monikulttuurisuussuunnitelma 2018–2022

FÖRORD

Kommunen har en viktig uppgift i att främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Det mest framgångsrika resultatet uppnås när kommunen lyckas inspirera eller stödja kommuninvånare i olika livssituationer till att leva ett vardagsliv som passar dem bäst, vilket också inbegriper omsorg om de egna och andra närstående personers välfärd. För människor betyder välfärd olika saker: för någon är det ett motionsspår i närheten av hemmet, medan det för en annan är det stöd som behövs för att hitta en bostad och för en tredje en plats som det är lätt att uppsöka om man vill träffa andra människor.

Välfärdsarbete är framförallt ett gemensamt arbete som uppstår och utvecklas i kontaktytorna mellan kommunens aktörer och tillsammans med olika partner, organisationer och företag. I ett välfungerande samarbete i kontaktytorna deltar också invånarna. Allas insatser behövs till exempel för att göra ett motionsinriktat levnadssätt vanligare. Viktigast är att alla som är i kontakt med kommuninvånarna är beredda att i samarbete med dem söka och finna den gnista som behövs för att man ska börja röra på sig och metoder som får motionerandet att öka. I bästa fall kan en ny motionsform också främja sömnkvaliteten, innebära nya vänner eller väcka nytt intresse för att söka jobb.

Vanda stads välfärdsgrupp har ända sedan 2000-talet utvecklat välfärdsarbetet i staden. Under de senaste åren har fokus i utvecklingen legat på att integrera välfärdsinformationen och arbetet med välfärdsprogrammet till att utgöra en del av strategiarbetet. Målet har nåtts, eftersom man i Vandas strategi för fullmäktigeperioden betonar att invånarnas välfärd ska främjas och målen som ställs upp utgår från välfärdsinformation och resultat från gemensamma workshoppar. Välfärdsprogrammet fungerar å sin sida som ett program som verkställer strategin, genom att konkretisera de strategiska målen till målsättningar och konkreta handlingar.

Välfärdsprogrammet har också sammanställts i samarbete med stadens aktörer, organisationer och invånare. Ett stort tack för revideringen av arbetet med välfärdsprogrammet tillfaller Vanda stads välfärdsgrupp som lett arbetet och de arbetsgrupper som berett välfärdsprogrammet och -planerna.

Detta välfärdsprogram utgör dock inte ännu det slutliga målet, utan snarare startskottet för välfärdsarbetet. Välfärdsprogrammet som godkändes av stadsfullmäktige 9.4.2018 fungerar som vägvisare vid gemensamma välfärdstälkon, där målsättningen är att öka Vandabornas hälsosamma levnadsvanor, minska välfärdsskillnaderna mellan områden och invånare och se till att det är bra för varje Vandabo att vistas och leva i Vanda.

Vanda 10.4.2018

Jaakko Niinistö

Biträdande stadsdirektör för invånarservicen

Ordförande för Vanda stads välfärdsgrupp

---

¹ I välfärdsprogrammets beredningsgrupp har ingått följande personer:

Niinistö Jaakko, ordförande (biträdande stadsdirektör, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)

Koskensalo-Kleemola Heini (specialsakkunnig, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)

Lönnqvist Henrik (forskningschef, stadsdirektörens verksamhetsområde)

Ojala Saara (ekonomi- och statistikplanerare, bildningsväsendets verksamhetsområde) Ristimäki Tia (koordinator

för barn- och ungdomsservicen, bildningsväsendets verksamhetsområde och verksamhetsområdet för social- och

hälsovård) Salovaara Christa (strategisakkunnig, stadsdirektörens verksamhetsområde) Tasanko Pia (sakkunnig i

interaktion, verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö) Tuominen Meija (planerare, verksam-

hetsområdet för koncern- och invånarservice)

1 VÄLFÄRDSPROGRAMMET I ETT NÖTSKAL

I Vanda är invånarnas välfärd en viktig fråga och därför är främjandet av välfärden ett strategiskt prioriteringsområde för staden. Med främjande av välfärd, det vill säga välfärdsarbete, avses framför allt att staden i samarbete med invånarna, tredje sektorn och företag medvetet riktar resurser för att främja invånarnas välfärd och hälsa.

Genom processen för att förnya Vandas välfärdsprogram har stadens välfärdsarbete sammanställts i ett enda paket och knutits starkare än tidigare till att utgöra en del av det strategiska ledningsarbetet. Välfärdsarbetet som är gemensamt för alla börjar med att information sammanställs om omvärlden och invånarnas välfärd. Genom analys av informationen och gemensamma diskussioner söker man och hittar olika utvecklingsobjekt, som vid beredningen av strategin omformas till stadens strategiska prioriteringsområden och mål. De program som verkställer strategin konkretiserar de strategiska målen till målsättningar och handlingar. Varje år när ekonomi- och verksamhetsplanerna görs upp kommer man överens om hur dessa program ska förverkligas och de utvärderas som en del av utvärderingen av verksamheten.

Vandas välfärdsprogram är ett program på stadsnivå som verkställer strategin och som gäller för 2018–2022. Välfärdsprogrammet består av en presentation av arbetet med programmet och tre lagstadgade planer: en välfärdsplan för barn och unga, en välfärdsplan för den äldre befolkningen och en plan för kulturell mångfald.

Välfärdsprogrammet fungerar som ett program som verkställer prioriteringsområdet ”Vi främjar invånarnas välmående” i fullmäktigeperiodens strategi. Programmet konkretiserar målen i Vandas strategi för fullmäktigeperioden till målsättningar och åtgärder på programnivå. I varje plan har å sin sida skrivits in konkreta handlingar som garanterar att programmets mål för respektive målgrupp i planen nås.

Under denna fullmäktigeperiod har Vandas välfärdsarbete som mål att öka Vandabornas hälsosamma levnadsvanor, minska välfärdsskillnaderna mellan olika områden och invånarna, och att integreringen lyckas bättre än tidigare.

Ett effektivt välfärdsarbete beaktar invånarnas olikheter såsom olika bakgrund och livssituation. Det är framförallt ett arbete som görs tillsammans: Vandas välfärdsarbete görs tillsammans med invånare och partners med beaktande av invånarnas jämställdhet och likabehandling.

För verkställandet av välfärdsprogrammet och -planerna svarar stadens alla aktörer tillsammans med sina partner. Man kommer överens om årliga åtgärder i samband med att verksamhetsområdenas, resultatområdenas och resultatenheternas styrkort utarbetas. Vanda stads välfärdsgrupp ser till att välfärdsprogrammets målsättningar och åtgärder samt aktörernas gemensamma arbete och dess utveckling beaktas när budgeten och ekonomiplanen utarbetas.

Välfärdsprogrammet följs upp och utvärderas enligt tidtabellen för utvärderingen av fullmäktigeperiodens strategi. Utöver detta följer man årligen upp hur välfärdsplanernas handlingar genomförs och rapporterar om detta till Vanda stads välfärdsgrupp och påverkansorganen.

2 KOMMUNENS UPPGIFT ATT FRÄMJA VÄLFÄRD OCH HÄLSA

Kommunen ska enligt lagen främja sina invånares välfärd och hälsa (se grundlagen 19 §, kommunallagen 1 §, hälso- och sjukvårdslagen 12 §, socialvårdslagen 7 §). Utgångspunkten i välfärdsarbetet är information om omvärlden och välfärden och att denna information utnyttjas i beslutsfattandet. Hälso- och sjukvårdslagen (12 §) förpliktar kommunerna att bevaka kommuninvånarnas hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa inom varje befolkningsgrupp, och att varje år lämna en rapport om detta till fullmäktige. Därtill ska det beredas en omfattande välfärdberättelse en gång under fullmäktigeperioden. Utgående från denna information ska det vid den strategiska planeringen ställas upp mål för välfärdsarbetet och åtgärder som stöder dessa.

Enligt lagen ska kommunen utse de instanser som ansvarar för den hälso- och välfärdsfrämjande verksamheten och de kommunala verksamheterna ska samarbeta med varandra och med andra offentliga myndigheter, privata företag och allmännyttiga samfund som är verksamma i kommunen för att främja välfärd och hälsa (hälso- och sjukvårdslagen 12 § och socialvårdslagen 7 §). Utöver ovan nämnda lagar nämns förpliktelsen att främja välfärd och hälsa i många av de lagar som styr de kommunala aktörernas verksamhet och de som hänger samman med det gemensamma välfärdsarbetet, till exempel lagen om nykterhetsarbete, tobakslagen, alkohollagen, hälsoskyddslagen och miljöskyddslagen.

Kommunen måste också göra upp lagstadgade välfärdsplaner för att stödja barn och unga (barnskyddslagen 2 §) och den äldre befolkningen (lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre 5 §) samt ett program för integrationsfrämjande (lagen om främjande av integration 32 §). Dessa planer godkänns av fullmäktige i enlighet med ovan nämnda lagar.

Främjandet av hälsa och välfärd fortsätter att höra till kommunens lagstadgade uppgifter även efter landskaps- och vårdsreformen, varvid i kommunens uppgifter betonas uppföljningen och rapporteringen av välfärdsinformation, uppställandet av mål och fastställandet av åtgärder för välfärdsarbetet, en förhandsbedömning av effekterna av beslut och samarbete med landskapet och övriga institutioner som verkar i kommunen (utkastet till lag om ordnande av social och hälsovård 7 §).

När landskaps- och vårdsreformen förverkligas sker stora förändringar i servicen, eftersom reformen innebär att det blir landskapen som ansvarar för social- och hälsovårdsservicen. Kommunerna behåller ansvaret för bland annat fostran, utbildning, idrott och motion, kultur, ungdomsservicen, den lokala näringspolitiken och tjänster i anslutning till markanvändning, byggande och miljö. Främjandet av invånarnas välfärd kräver således också i fortsättningen att tjänster samordnas och bland annat att samarbetet för att stödja strukturerna lyckas.

Enligt en vid definition främjar stadens hela verksamhet och de tjänster som staden erbjuder invånarnas välfärd. Med främjande av hälsa och välfärd, dvs. välfärdsarbete, avses framförallt att staden medvetet riktar resurser till att främja invånarnas välfärd och hälsa i samarbete med invånarna, tredje sektorn och företag.

När man talar om välfärdsarbete är det också viktigt att definiera vad man menar när man talar om invånarnas välfärd. Individens välfärd utgörs av en omfattande och komplex helhet. Den består av flera nivåer och delområden och samverkar mellan dessa.

Dessa delområden kan delas in på många olika sätt, till exempel i fysisk, psykisk och social välfärd eller i välfärd på samhällsnivå (bland annat levnadsförhållanden och utkomst) och individnivå (bland annat hälsa och sociala relationer). Individens livsuppfattning och möjligheter att handla enligt den inverkar också på välfärden. I sista hand är välfärden individens egen uppfattning om eller erfarenhet av den egna levnadsstandarderna och livskvaliteten.

I Vandas välfärdsarbete ges individens välfärd en bred definition. Den består av sex delområden, som är hälsa, gemenskap, livsmiljö, livslångt lärande, arbete och utkomst samt upplevd välfärd, livskvalitet och lycka. Dessa delområden inverkar på varandra och bildar tillsammans en helhet som kan definieras som individens välfärd.

Välfärden består av flera delområden

Bild 1. Definitionen av välfärd.

3 VÄLFÄRDSARBETET I VANDA

I centrum för Vandas välfärdsarbete står Vanda stads invånare och deras välfärd. Välfärdsarbetet och -programmet ser till att invånarnas välfärd beaktas när stadens verksamhet planeras, förverkligas, utvecklas och utvärderas. Välfärdsarbetets mål är en stad, där det bor välmående och nöjda invånare. Välfärdsprogrammet stakar ut målsättningar, åtgärder och handlingar, med vilkas hjälp staden och dess partner i samarbete med invånarna, sporrar invånarna till att vara aktiva och främja både den egna och närstående personers välfärd.

3.1 VERKSAMHETSMODELL FÖR VÄLFÄRDSARBETET

Vanda har en lång tradition av gemensamt arbete över verksamhetsområdenas gränser för att främja kommuninvånarnas välfärd. Vanda stads välfärdsarbete på strateginivå leds av stadens ledningsgrupp och för det operativa förverkligandet svarar Vanda stads välfärdsgrupp (Hyry), som utsetts av stadsdirektören och varit verksam från början av 2000-talet.

I välfärdsgruppen ingår representanter från verksamhetsområdenas ledning och ett sakkunnigsekretariat.¹ Ordförandeskapet roterar mellan de biträdande stadsdirektörerna.

Till välfärdsgruppens uppgifter hör att leda välfärdsrapporteringen, styra arbetet med välfärdsprogrammet, dra upp riktlinjerna för verksamhetsområdenas gemensamma välfärdsarbete på stadsnivå och utveckla det gemensamma välfärdsarbete som utförs tillsammans med invånarna och olika partner. Under välfärdsgruppens ledning har bland annat årligen från och med 2002 färdigställts en rapport över kommuninvånarnas välfärd.

I välfärdsgruppen ingår följande personer:

Niistö Jaakko, ordförande (biträdande stadsdirektör, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)
Ristimäki Tia, sekreterare (koordinator för barn- och ungdomsservicen, bildningsväsendets verksamhetsområde och verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
Tuominen Meija, sekreterare (planerare, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)
Cantell-Forsbom Anna (direktör för familjeservicen, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
Groth Anna (informationschef, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)
Honkanummi Eeva (utvecklingschef, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
Iso-Lotila Joonas (verkställande direktör, affärsverket för mun- och tandhälsa)
Kalo Ilkka (direktör för den grundläggande utbildningen, bildningsväsendets verksamhetsområde)
Lahnalampi-Lahtinen Minna (tf. direktör för äldre- och handikappservicen, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
Lehto-Häggroth Elina (biträdande stadsdirektör, bildningsväsendets verksamhetsområde)
Lehtonen Iiris (direktör för kommuninvånarservicen, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)
Lönnqvist Henrik (forskningschef, stadsdirektörens verksamhetsområde)
Penttilä Hannu (biträdande stadsdirektör, verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö)
Saari Timo (direktör för sysselsättningservicen, verksamhetsområdet för koncern- och invånarservice)
Salminen Jukka T. (biträdande stadsdirektör, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
Tasanko Pia (sakkunnig i interaktion, verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö)
Vikström Anders (direktör för det svenskspråkiga resultatområdet, bildningsväsendets verksamhetsområde)
Vuorela Piia (direktör för hälsovårdsservicen, verksamhetsområdet för social- och hälsovård)
Åstrand Riikka (direktör för ungdomsservicen, bildningsväsendets verksamhetsområde)

Bild 2. Välfärdsgruppens uppgifter i stadens välfärdsarbete.

Ett välfärdsarbete som ger resultat förutsätter att olika livsområden och bakgrundsfaktorer beaktas. Detta arbete stöds bland annat av den plan på stadsnivå som handlar om att främja jämställdheten mellan könen och alla människors likställdhet (www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/strategia/tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuus) samt verksamhetsmodellen Delaktig i Vanda som stärker invånarnas delaktighet (www.vantaa.fi/OsallistuvaVantaa).

Välfärden främjas också av Vanda stads påverkansorgan, som äldrerådet, handikapprådet, ungdomsfullmäktige, delegationen för mångkulturfrågor och områdenas utvecklingskommittéer.

Den svenskspråkiga befolkningens välfärd och delaktighet främjas av påverkansorganet svenska kommittén som tillsatts av stadsstyrelsen. Till dess uppgifter hör att följa upp och utvärdera stadens verksamhet och service ur den svenskspråkiga befolkningens perspektiv.

3.2 REVIDERINGEN AV VÄLFÄRDSPROGRAMSARBETET

Utvecklingen av programarbetet och effektiveringen av resursanvändningen i anslutning till detta utsågs av Vanda stads balanserings- och skuldprogram för ekonomin till en fortsatt åtgärd för åren 2015–2017. Välfärdsgruppen fick i uppdrag att styra revideringen av arbetet med välfärdsprogrammet, vars syfte var att avlägsna överlappande arbete, koordinera helheten på ett bättre sätt och integrera välfärdsarbetet till en del av den strategiska ledningen.

Vanda stad har under tidigare fullmäktigeperioder haft ett antal olika program och planer som anknyter till välfärd. Den första uppgiften för välfärdsprogrammet var att samla ihop sex program eller planer från den föregående fullmäktigeperioden under samma helhet:

- Välfärdsplanen för barn och unga (HYVIS) 2013–2016
- Välfärdsprogrammet för människor i arbetsför ålder (AHVO) 2013–2016
- Välfärdsplanen för den äldre befolkningen 2016–2017
- Programmet för kulturell mångfald 2014–2017
- Säkerhetsplanen 2013–2016
- Handikappolitiska programmet (Wampo) 2012–2016

Utöver detta skulle man vid revideringen komma överens om arbetsfördelningen mellan välfärdsprogrammet och de övriga program som ingick i strategin samt om det gemensamma arbetet i kontaktytorna.

Revideringen av välfärdsprogrammet och det nya välfärdsprogrammet bereddes ända från början i samarbete med beredningen av strategin för fullmäktigeperioden 2018–2021. Som bakgrundsmaterial användes den information som sammanställts i välfärdsberättelsen och välfärdsöversikten samt de förslag till prioriteringar för välfärdsarbetet på stadsnivå som presenterats av välfärdsgruppen utgående från berättelsen. Förslagen utgjordes av hälsosamma levnadsvanor, sociala relationer, integration och sysselsättning. Vid bearbetningen av programmet har man dessutom utnyttjat det material av stadens anställda, ledning, förtroendevalda och invånare som sammanställts i samband med processen att bereda strategin för fullmäktigeperioden.

Som bakgrundsmaterial användes också välfärdsprogram och -planer från föregående fullmäktigeperiod, motsvarande dokument från andra kommuner och material från Institutet för hälsa och välfärd. Som en del av beredningen av välfärdsprogrammet ordnades två workshoppar för att utforma målen på programnivå. Vidare samarbetades det med stadens personal, ledning, förtroendevalda, invånare och partner vid beredningen av planerna i anslutning till programmet.

3.3 VÄLFÄRDSPROGRAMMET SOM EN DEL AV KOMMUNENS BESLUTFATTANDE

I och med revideringen av arbetet med välfärdsprogrammet har välfärdsrapporteringen och välfärdsprogrammet allt starkare knutits till att utgöra en del av stadens strategiberedning. Välfärdsberättelsen fungerar som bakgrundsmaterial för strategiberedningen medan välfärdsöversikterna fungerar som bakgrundsmaterial för den årliga planeringen.

VÄLFÄRDSPROGRAMMET SOM EN DEL AV KOMMUNENS BESLUTFATTANDE

Bild 3. Välfärdsprogrammet som en del av kommunens beslutsfattande

Vandas välfärdsprogram är ett program på stadsnivå som verkställer strategin för fullmäktigeperioden. Det utgör ett stöd för att målen i det strategiska prioriteringsområdet 'Vi främjar invånarnas välmående' ska förverkligas, genom att konkretisera dessa till målsättningar och åtgärder i välfärdsprogrammet samt till handlingar på plannivå som främjar respektive målgrupps välfärd. Förverkligandet av välfärdsprogrammet planeras i samarbete med ekonomi- och verksamhetsplaneringen och programmet utvärderas samtidigt med strategins utvärderingsprocess.

3.4 FULLMÄKTIGEPERIODENS STRATEGI OCH PROGRAM

Vandas strategi för fullmäktigeperioden åren 2018–2021 (www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/strategia) godkändes i stadsfullmäktige 11.12.2017. I strategins centrum står Vandas vision och värderingar samt de strategiska målen för fullmäktigeperioden och de mätare som uppställts för dessa indelade under sex prioriteringsområden. Strategin för fullmäktigeperioden förverkligas med hjälp av de årliga bindande målen på fullmäktigenivå samt verksamhetsområdenas och resultatområdenas styrkort.

Vanda stads vision uttrycker de strategiska avsikterna för framtiden:

Vanda är en föregångare med kurage och avspänd attityd och ett centrum för tillväxt med ansvar.

Stadens värderingar är öppenhet, kurage, ansvarsfullhet och samhällsgemenskap. De strategiska prioriteringsområdena är sammanlagt sex till antalet: vi tryggar balansen i ekonomin, vi bygger en tätare stad samtidigt som vi värnar om närmiljön, vi ökar stadens livskraft och attraktionskraft, vi främjar invånarnas välmående, vi är föregångare när det gäller att utveckla servicen och vi leder genom förnyelse och delaktiggörande.

Bild 4. De strategiska prioriteringsområdena för fullmäktigeperioden och deras huvudmål.

Strategin för fullmäktigeperioden innehåller program som stöder förverkligandet av de strategiska målen. Dessa är välfärdsprogrammet, de mark- och bostadspolitiska riktlinjerna, vägkartan för resurssmarthet, IT-programmet och vägkartan för strategiska upphandlingar. Förverkligandet av de strategiska målen stöds också av modellen Delaktig i Vanda och planen för jämställdhet och likabehandling. Förverkligandet av programmen anpassas till de ekonomiska möjligheterna under respektive ekonomiplanperiod. Hur de åtgärder som ingår i programmen ska resurseras tas det beslut om varje år i samband med budgeten.

3.5 ARBETSFÖRDELNINGEN MELLAN PROGRAMMEN SOM VERKSTÄLLER STRATEGIN

En arbetsfördelning har gjorts mellan de program som verkställer strategin för fullmäktigeperioden, för att avlägsna överlappande arbete. Utgångspunkten för revideringen är att varje program har ett eget strategiskt ansvarsområde på stadsnivå. Detta innebär att samma mål, eller åtgärder som stöder dessa mål, inte upprepas i flera program.

Välfärdsprogrammet verkställer förverkligandet av målen i prioriteringsområdet 'Vi främjar invånarnas välmående' på samma sätt som de övriga program som verkställer strategin förverkligar målen i de prioriteringsområden som valts för dessa.

Vandas mark- och bostadspolitiska riktlinjer och Vägkartan för resurssmarthet stöder målen i det strategiska prioriteringsområdet 'Vi bygger en tätare stad samtidigt som vi värnar om närmiljön'.

De mark- och bostadspolitiska riktlinjerna omfattar följande målsättningar:

- Vandas mark- och bostadspolitik är ansvarsfull, långsiktig och ekonomiskt hållbar (mångsidigt boende, en balanserad fördelning av lägenhetstyper och besittningsformer för bostäder, minskning av bostadslösheten samt boendet för specialgrupper)
- I Vanda planeras attraktiva bostads- och arbetsplatsområden med service (servicestrukturen, tillgängligheten, bostadsområdenas trivsamt, säkerheten och hälsosamt)
- Vandas tomtöverlåtelse är öppen, jämlik och främjar konkurrens (bostadstomter överläts för boende och företagsverksamhet, vi främjar resurssmarthet och energieffektivitet)

Med hjälp av vägkartan för resurssmarthet vill man hitta fram till ett kolneutralt och resurssmart Vanda år 2030. Resurssmarthet betyder en förmåga att använda naturresurser med eftertanke och på ett sätt som främjar välfärd och en hållbar utveckling – ansvarsfullt. På vägkartan rör vi oss framåt i fyra filer som är energiförbrukning och -produktion, samhällsstruktur och mobilitet, förslitning och material samt Vandabo och ansvarsfull.

Målbilden år 2030 är bland annat följande:

- Decentraliserade förnybara energikällor används och även kommuninvånarna är aktiva energiproducenter och aktörer inom energiproduktionen
- Mobiliteten är kolneutral, flexibel och kostnadsmässigt rimlig
- Samhällsstrukturen minimerar miljöstörningar, grönstrukturen ger upphov till välmående och grönområdena är lättillgängliga
- Staden är en främjare och förverkligare den cirkulära ekonomin
- Delningsekonomin utgör en etablerad del av servicenätet
- Vandabornas levnadssätt är hållbart och baserar sig på ett gott förhållande till naturen
- Delaktighet och samhällsgemenskap ingår i en vardag med miljöansvar

På motsvarande sätt stöder stadens livskraftsmål förverkligandet av målen i det strategiska prioriteringsområdet 'Vi ökar stadens livskraft och attraktionskraft'.

Dessa mål är följande:

- Av städerna i huvudstadsregionen utvecklas Vandas sysselsättningsläge bäst
- Kompetensen hos befolkningen i arbetsför ålder motsvarar bättre än för nuvarande arbetslivets föränderliga behov
- Företagen har mångsidiga och attraktiva arbetsplatsområden
- Vanda är känd som en evenemangsstad

Bild 5. Arbetsfördelningen mellan de program som verkställer strategin.

I det praktiska arbetet är arbetsfördelningen mellan programmen inte så här klar och tydlig, eftersom Vanda stads anställda arbetar för att alla stadens mål ska förverkligas. Välfärdsprogrammet har också en del målsättningar gemensamma med de helheter som nämns ovan, till exempel att minska ojämlikheten mellan områdena, förebygga marginalisering bland ungdomar samt främja samhällsgemenskap och en livsstil där man rör på sig. Samarbete utförs på programnivå för att dessa målsättningar ska förverkligas.

Programmets alla målsättningar och åtgärder blandas också i invånarnas vardag, till exempel ökar individens välmående i en trivsam och trygg livsmiljö och en kommuninvånare som mår bra vill på motsvarande sätt delta och påverka den egna närmiljön för att upprätthålla trivsamt och tryggheten. Olika utvecklingsåtgärder är också förknippade med varandra på resultatnivå: vidsynta och toleranta människor sprider en god stämning omkring sig, vilket också påverkar tryggheten och säkerheten i staden. Om invånarna mår bra ökar också stadens livs- och attraktionskraft och vice versa.

4 VÄLFÄRDSPROGRAMMET SOM HELHET

Välfärdsprogrammet sammanför sex program och planer från föregående fullmäktigeperiod under en och samma helhet: välfärdsplanen för barn och unga, välfärdsprogrammet för människor i arbetsför ålder, välfärdsplanen för den äldre befolkningen, programmet för kulturell mångfald, säkerhetsplanen och det handikappolitiska programmet.

I välfärdsprogrammet har tre lagstadgade välfärdsplaner bevarats som egna delar: välfärdsplanen för barn och unga, välfärdsplanen för den äldre befolkningen och programmet för kulturell mångfald.

Under den fullmäktigeperiod som har inletts utarbetas inget separat välfärdsprogram för människor i arbetsför ålder eller handikappolitiskt program. Främjandet av välfärden för människor i arbetsför ålder beaktas i flera program som verkställer strategin och åtgärdsplaner som förverkligar välfärdsprogrammet.

Bild 6. Välfärdsprogrammet.

Vid planeringen och förverkligandet av välfärdsprogrammet beaktas kommuninvånarnas delaktighet, partnerskap, tryggheten och säkerheten, jämställdheten mellan könen och likabehandlingen av alla människor samt tvåspråkigheten genomgående på alla plan.

Förutom välfärdsprogrammet utarbetas i Vanda också separata planer i ett senare skede, t.ex. en åtgärdsplan för trygghet och säkerhet och åtgärdsplaner för att förebygga våld i nära relationer

och inom familjen samt bostadslöshet och för att ingripa i dessa problem. Dessutom utarbetas en åtgärdsplan som gäller den romska befolkningen. Under den innevarande fullmäktigeperioden uppdateras också tvåspråkighetsprogrammet. Dessa planer sammanställs och förverkligas i linje med strategin för fullmäktigeperioden och med det som skrivits in i välfärdsprogrammet.

Tryggheten och säkerheten är en viktig del av välfärden. Främjandet av trygghet och säkerhet medföljer vid förverkligandet av välfärdsprogrammets målsättningar, såväl när det gäller att främja hälsosamma levnadsvanor, arbetet för att minska välfärdsskillnaderna som att se till att integrationen lyckas. I Vanda utarbetas dessutom en egen åtgärdsplan för att främja trygghet och säkerhet, där viktiga handlingar på årsnivå skrivs in i de prioriteringsområden som redan valts ut för trygghets- och säkerhetsarbetet:

- delaktigheten och det områdesbaserade säkerhetsarbetet ökas
- våld i nära relationer förebyggs
- ett Vanda som är tryggt och säkert på flera plan
- att det är tryggt och säkert att röra sig

4.1 VÄLFÄRDSPROGRAMMETS UPPGIFT, FÖRVERKLIGANDE OCH UPPBYGGNAD

Välfärdsprogrammet fokuserar på alla aktörers gemensamma arbete för att främja invånarnas välfärd och hälsa och minska välfärdsskillnaderna. Programmets syfte är att stödja gemensamt arbete över sektorsgränserna och samla sådana handlingar som sporrar invånarna till att vara aktiva och initiativtagande och att värna om den egna välfärden och välfärden i närsamhället

För att programarbetet ska förverkligas på ett sätt som ger resultat krävs ledning, nätverksarbete och en tät dialog med stadens aktörer, ledning samt kommuninvånare och partner. Vandas välfärdsprogram leds av ordföranden för välfärdsgruppen medan förverkligandet av programmet koordineras av beredaren i välfärdsgruppen. Styrgrupp för välfärdsprogrammet är Vanda stads välfärdsgrupp. Alla stadens aktörer har ansvar för förverkligandet av välfärdsprogrammet i enlighet med ekonomiplaneringens riktlinjer. Vandas välfärdsprogram förverkligas tillsammans inom kommunorganisationen och i samarbete med kommuninvånare, organisationer, församlingar, religiösa samfund och företag. Förverkligandet av programmet stöds av verksamhetsområdenas lednings- och arbetsgrupper och de sektorsöverskridande nätverken, där man arbetar tillsammans med stadens aktörer och i en del även med kommuninvånarna, tredje sektorn, privata sektorn och andra partner.

4.2 VANDABORNAS VÄLFÄRD

Vanda är Finlands fjärde största stad och en del av metropolområdet. Folkmängden i Vanda fortsätter att öka i rask takt, vilket medför utmaningar även för välfärdsarbetet. En stor del av befolkningen mår bra, men välfärdsskillnaderna mellan dem som mår bra och dem som mår dåligt är stora och har ökat under de senaste åren. Välfärdsskillnaderna ökar också mellan olika bostadsområden. Exempelvis har andelen personer som får utkomststöd och bostadsbidrag ökat under de senaste åren. Vanda skiljer sig i fråga om levnadssätt från de övriga stora städerna, på så vis att till exempel andelen vuxna som inte motionerar och är rökare är större i Vanda än i de övriga stora städerna. Mer information om Vandabornas välfärd finns på Vanda stads webbsidor, till exempel i

Bild 7. Information on befolkningen i Vanda och Vandabornas välfärd.

Ett särdrag för Vanda är att andelen personer av befolkningen som talar ett främmande modersmål är stor. För närvarande är Vanda den mest mångkulturella kommunen i Finland. Utöver den svenskspråkiga minoriteten utgörs de största språkgrupperna av personer som talar estniska och ryska. I Vanda talas sammanlagt 120 språk. Omkring 5 600 personer har svenska som modersmål, dvs. 2,6 procent av befolkningen. Vanda är således en tvåspråkig kommun, vilket betyder att den svenskspråkiga befolkningen ska garanteras möjlighet att få information och service på det egna modersmålet.

Vandas välfärdsöversikt eller -berättelse:

- Vandas välfärdsöversikt 2017 (www.vantaa.fi/hyvinvointityo)
- Vandas välfärdsberättelse 'YHTEINEN HYVINVOINTI. Hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehitys Vantaalla vuosina 2013-16' (www.vantaa.fi/hyvinvointityo)
- Vanda stads resultat i skolhälsovårdsenkäten (www.vantaa.fi/hyvinvointityo)
- Statistik- och forskningsuppgifter om Vanda (www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset)
- Uppgifter om Vandabornas och finländarnas hälsa och välfärd
  - Välfärdskompassen (www.hyvinvointikompassi.fi)
  - Terveystemme.fi (www.terveytemme.fi)
  - Sotkanet (www.sotkanet.fi)

4.3 VÄLFÄRDSPROGRAMMETS MÅLSÄTTNINGAR OCH ÅTGÄRDER

Välfärdsprogrammet stöder förverkligandet av prioriteringsområdet ”Vi främjar invånarnas välmående” i strategin.

Välfärdsprogrammet fokuserar på tre strategiska mål:

- A. Vandabornas hälsa och välfärd stärks i och med hälsosammare levnadsvanor
- B. Välfärdsskillnaderna minskar
- C. Finlands mest mångkulturella stad är också bäst på att främja integrationen

I Välfärdsplanerna för barn och unga och för den äldre befolkningen ligger tyngdpunkten på de två första målen, genom vilka invånarnas möjligheter att välja hälsosamma levnadsvanor stärks och välfärdsskillnaderna mellan områdena och invånarna minskar. Planen för kulturell mångfald koncentrerar sig på att stärka integrationsfrämjandet.

Vid förverkligandet av välfärdsprogrammet har likabehandling och tillgänglighet beaktats. I de handlingar som skrivits in i planerna har invånarnas olika bakgrund och livssituation beaktats. Till exempel är de grundläggande förutsättningarna för aktivitet och egenaktivitet när det gäller personer med funktionsnedsättning deras möjlighet att påverka den egna vardagen och servicesystemet. Detta förverkligas i första hand genom att stödja ett självständigt liv, bland annat genom att avlägsna fysiska hinder för deltagande och hinder som har att göra med förutfattade meningar och kommunikation.

Målsättningarna och åtgärderna på programnivå gäller alla invånare. I välfärdsplanerna har konkreta handlingar skrivits in, genom vilka genomförandet av målsättningarna i programmen främjas för respektive målgrupp. Inom dessa målgrupper har man i samband med genomförandet av varje åtgärd övervägt, hur man ska beakta att likabehandling förverkligas vid genomförandet. Om förverkligandet av en målsättning kräver särskilda handlingar, t.ex. när det gäller personer med invandrarbakgrund eller funktionsnedsättning, dvs. positiv särbehandling, har detta nämnts separat i handlingarna.

Alla former av samarbete med invånare och partner är ytterst viktigt. Detta inriktar man sig på genom att främja interaktionen, öka invånaraktiviteten och genom samplanering, samutveckling och samproduktion av tjänster med kommuninvånare och olika partner. Olika målgrupper, t.ex. språkgrupper, får också tillräckligt med information vilka påverkningsmöjligheter det finns. Dessa målsättningar är genomgående i alla handlingar.

A. Vandabornas hälsa och välfärd stärks i och med hälsosammare levnadsvanor

Välfärdsprogrammets målsättning	Åtgärd på programnivå	Planer som förverkligar åtgärden
Det motionsinriktade levnadssättet ökar, liksom idrotts- och motionsutövningen	Det skapas mångsidiga, jämlika och likvärdiga möjligheter för att man ska kunna tillägna sig ett motionsinriktat levnadssätt.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen
	De som inte rör på sig särskilt mycket uppmuntras att röra på sig mer.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen
Rökningen och alkoholkonsumtionen minskar	Den öppna diskussionen om rökning och alkoholbruk utökas.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen
	Det riktade förebyggandet och stödet för att sluta röka och dricka alkohol effektiveras.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen

B. Välfärdsskillnaderna minskar

Välfärdsprogrammets målsättning	Åtgärd på programnivå	Planer som förverkligar åtgärden
Välfärdsskillnaderna mellan områdena minskar	Den positiva särbehandling som riktats till områdena ökas.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen
	Trivseln och tryggheten i områdena utvecklas.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen samt åtgärdsprogrammen för trygghet och säkerhet
Välfärdsskillnaderna mellan områdena minskar	Möjligheterna till hobbyverksamhet utvecklas, så att allt fler har möjlighet att utöva en hobby.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen
	Möjligheterna för möten mellan människor samt interaktion utökas.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen
	Mobbning och våld förebyggs och man ingriper när dessa förekommer.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen samt åtgärdsprogrammen för trygghet och säkerhet
	Hjälbehövande identifieras, det erbjuds heltäckande stöd och man ser till att ingen marginaliseras.	Välfärdsplanerna för barn och unga och den äldre befolkningen

C. Finlands mest mångkulturella stad är också bäst på att främja integrationen

Välfärdsprogrammets målsättning	Åtgärd på programnivå	Planer som förverkligar åtgärden
Integrationen lyckas bättre än tidigare	Arbete utförs aktivt för att främja goda relationer mellan olika befolkningsgrupper.	Åtgärdsplaner för kulturell mångfald och trygghet
	Tillgången på tjänster som stöder integrationen utvidgas för alla invandrare.	Planen för kulturell mångfald
	Man sörjer för integrationen av de personer som får internationellt skydd och behöver särskilt stöd.	Planen för kulturell mångfald

4.4 FÖRVERKLIGANDE, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV VÄLFÄRDSPROGRAMMET

Alla aktörer i staden svarar för förverkligandet av välfärdsprogrammet och -planerna i samarbete med sina partner. I samband med att verksamhetsområdenas, resultatområdenas och resultatenheter styck utarbetas kommer man överens om årliga åtgärder. Vanda stads välfärdsgrupp ser till att välfärdsprogrammets målsättningar och åtgärder samt aktörernas gemensamma arbete och dess utveckling beaktas när budgeten och ekonomiplanen utarbetas.

Uppföljningen och utvärderingen av välfärdsprogrammet genomförs i enlighet med utvärderingstidtabellen i strategin för fullmäktigeperioden, dvs. våren 2020 görs en mellanutvärdering och våren 2022 en slututvärdering. Vid uppföljningen används uppföljningsmätare som man gemensamt kommit överens om. Hur välfärdsmålen framskrider följer man också upp med hjälp av de uppgifter som produceras i de välfärdsrapporter som utkommer varje år. Utöver detta följer man årligen upp hur välfärdsplanernas handlingar förverkligas och rapporterar det till Vanda stads välfärdsgrupp och påverkansorgan.

Vanda stad